

A jövő: digitális analfabetizmus?

Ez a cikk egy jajkiáltás, amely nem több pénzt, hanem tisztességes munkafeltételeket kér tanár és diák számára annak érdekében, hogy legyen esély a munkához és a mindennapokhoz szükséges informatikai tudás átadására és megszerzésére.

Gyakorlatilag minden hírportálon megjelent, hogy a pedagógus életpályamodell bevezetése csúszik. Teret adtak a pedagógusok véleményének is. Ezzel szemben a kerettantervek megjelenésének szinte csak a tényét közölték. A pedagógus béremelés egy tollvonással megadható, később ugyanúgy el is vonható, míg a diákok, akik ebben az új rendszerben kezdik meg tanulmányaikat (1., 5., 9. évfolyam), azok orvosolhatatlanul magukon fogják viselni annak minden hibáját.

Nézzük meg, hogy az informatika oktatásának kerettantervi szabályozása mit eredményez majd. Röviden: **digitális analfabetizmust**. Ennek következményeként csökken a fiatalok álláshoz jutási esélye, az elhelyezkedőknél pedig a számítógéppel végzett munka hatékonysága. A hiányosságok pótlása a munkavállalók vagy a munkaadók részéről komoly anyagi ráfordítást kíván majd, így gazdaságilag is kimutatható kárt okoz.

Állításunk alátámasztását megpróbáljuk egyszerűen szemléltetni.

- A 2012. elején megjelent NAT az informatika műveltségterületet kiemelten kezeli.
- A NAT 1-12. osztályig határoz meg tartalmakat.
- A napokban megjelent kerettantervek a NAT-ban megjelenő tartalmakat tantárgyakhoz rendelik.

Az informatika órák számának tervezett változása a korábbi kerettantervhez képest:

	megelőző kerettanterv	2013/2014-től érvényes kerettanterv	Csökkenés mértéke:
1-4 évfolyam:	1 óra	0 óra	100%
5-8 évfolyam:	3,5 óra	3 óra	15%
Gimnázium 9-12 évfolyam	5,5 óra	2 óra	63%
Szakközépiskola 9-12 évfolyam:	6 óra	1 óra	83%
Gimnáziumot végzettek esetén	10 óra	5 óra	50%
Szakközépiskolát végzettek esetén	10,5 óra	4 óra	62%

Meg kell jegyezni, hogy gimnáziumban csak a 9-10. osztályban, míg szakközépiskolában csak a 9. osztályban lenne informatikaóra, lényegében ugyanazzal a tartalommal! A három éves szakiskolai képzésben pedig egyáltalán nem lesz informatika tantárgy

Az informatika NAT-beli tartalmát jelentősebb vita nem kísérte – ellentétben néhány más, érzékenyebb területtel. Az informatika tárgy kerettantervi megvalósítást azonban nem pusztán vitatta, hanem egyszerűen minősíthetetlennek, végrehajthatatlannak ítélte az informatikatanárok szakmai fórumon megszólaló csoportja.

Természetesen lehet hivatkozni arra, hogy a megadott tartalmak más tantárgyakban megjelennek a szükséges arányban, azonban ezt nem sikerült felfedeznünk. Ráadásul a többi tantárgyba integrált informatikaoktatásnak a legtöbb intézményben sem a személyi, sem a tárgyi feltételei nem adottak! Ne feledjük, a NAT által megfogalmazott minimumnak minden iskolatípusban meg kell felelni, függetlenül az óraszámoktól! Zsakó László: „*Alapvető módszertani tévedés egy tantárgy tanítását összekeverni egy tantárgyban tanult ismeretek alkalmazásával.*”

Megoldás lehet-e a hatékonyság növelése? Nos, az informatika – bár komoly elméleti alapja is van – inkább **gyakorlati tárgy**. Az informatika érettségien, a gyakorlati résznek 80%-os súlya van a végső jegyben! Nem elegendő megmutatni valamit, azt be is kell gyakorolni. Ehhez az óraszám elképzelhetetlenül csekély, a gyakorlásra, de még a számonkérésre sem szán időt.

A feszített tempó eredménye a diák oldalán nem tudás, hanem tudatlanság lesz. Jelenleg minden évben több mint 30000 diák érettségizik informatikából. A tervezett órakeretekkel ez a szám nullához fog közelíteni, hiszen képtelenség felkészíteni, egy alapvetően gyakorlati vizsgára, a diákokat. A lelkiismeretes tanár pedig szenved, mert tudatában van annak, hogy így a kívánt tudás átadása reménytelen és a kudarcnak nem a diák, hanem azon teljesíthetetlen követelmény az oka, amely alapján a tanári minőségértékelésnél majd őt megítélik. Félő, hogy a jelenleg pályán lévő informatikatanárok ezt nem vállalják fel, s pályaelhagyók lesznek, hiszen a több mint 50%-os óraszámcsökkenés létszámleépítést is jelent egyben. Ez pedig a jelenlegi informatika oktatás kegyelemdőfése lenne.

A feszített tempó könnyebb érthetősége érdekében a kerettanterv informatika tárgyának bevezető évfolyamának első anyag részét idézzük. A szürke háttérű szöveg az általános iskola 6. évfolyamán 4 tanóra alatt feldolgozható a készítőik szerint. Figyelem, nincs szükséges tudásbeli előfeltétel!

Adott informatikai környezet tudatos használata

Ismerkedés a számítástechnika fő alkalmazási területeivel.

Az alkalmazási területek összegyűjtése csoportmunkában (pl. modellezés, animáció, forgalomirányítás, irodai alkalmazások, média, játék, időjárás-előrejelzés, telekommunikáció stb.).

A helyi adottságoktól függően egyes területek bemutatása, kipróbálása.

Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásának megismerése

Az egészséges, ergonómiai szempontoknak megfelelő számítógépes munkakörnyezet megismerése.

Az otthoni és az iskolai számítógépes környezet összehasonlítása megadott szempontok szerint.

A számítógép káros hatását csökkentő egyszerű mozgásgyakorlatok végzése.

Az operációs rendszer alapműveleteinek megismerése

Az operációs rendszerek fajtái, részei, funkciói. Az operációs rendszer felhasználói felülete.

Állománykezelés: létrehozás, törlés, visszaállítás, másolás, mozgatás, átnevezés, nyomtatás, megnyitás.

Állományok típusai, keresés a háttértárakon. Állománykezelő segédprogramok.

Mappaműveletek: mappaszerkezet létrehozása, másolás, mozgatás, törlés, átnevezés.

Számítástechnikai mértékegységek.

A számítógéppel való interaktív kapcsolattartás

A legszükségesebb perifériák bemutatása és használata.

A számítógép és a legszükségesebb perifériák rendeltetészerű használata.

Az iskolai hálózat vázlatos felépítése, használata. Hálózati be- és kijelentkezés, hozzáférési jogok, adatvédelem.

A gépterem házirendjének megismerése, betartása.

A hardvereszközök kiválasztási szempontjainak felismerése, alkalmazása.

Víruskereső programok használata

Vírus fogalmának megértése.

Védekezés a vírusok ellen.

Víruskereső program alkalmazása.

A program üzeneteinek értelmezése.

Aki el kíván mélyedni a témában, a következő forrásokat javasoljuk:

Nemzeti Alaptanterv: www.magyarokozlony.hu/pdf/13006 (10813-10824. oldal)

Kerettantervek:

általános iskola, 6-8. évfolyam: http://kerettanterv.ofi.hu/alt_isk_felso/informat_5-8.doc

gimnázium, 9-10. évfolyam: http://kerettanterv.ofi.hu/4_gimn/informat_9-10_g.doc

szakközépiskola, 9. évfolyam: http://kerettanterv.ofi.hu/szakkozep/informat_9-12_sz.doc

szakiskola, <http://szaki.ofi.hu/3-eves-szakiskolai-kozismereti-program-kerettanterv/>

Előző kerettantervek:

<http://www.nefmi.gov.hu/kozoktatas/tantervek/oktatasi-kulturalis>

Szerzők:

Fodor Zsolt, informatika szakvezető tanár, Szeged

Molnár Péter programozó, informatikatanár, Kistelek

Támogatók:

- Gál Zoltán, programozó, informatikatanár, Kiskunfélegyháza
- Szűcs Sándor, informatikatanár, Békéscsaba
- Plank Ildikó, informatikatanár, Vác
- Khín István, informatikatanár, igazgatóhelyettes, Pécs
- Urbanics Mihály, informatikatanár, Budapest
- Rasek Anita, informatika szakos tanár, Pápa
- Koscsák Róbert, informatikatanár, Jászfényszaru
- Dancs Béla, középiskolai informatikatanár, Baktalórántháza
- Hajdú Krisztián, közgazdász, informatikatanár, Ózd
- Kerese József, informatikatanár, informatika munkaközösség vezető, Sopron
- Horváth Zoltán, Informatikatanár, rendszergazda, Szombathely
- Gyimes Magdolna, informatikatanár, Nagykanizsa
- Katonáné Krenyác Zsuzsanna, informatikatanár, Hatvan
- Sima Éva, informatika szakos tanár, Paks
- Kapin Béla informatikatanár, Ecdl vizsgaközpont vezető, Budapest
- Pánczél István, informatikatanár, Tolna
- Varga Tamás, informatikus, Szeged
- Hadi Endre István, mérnök, Kecskemét
- Bartáné Szabó Szilvia, középiskolai informatikatanár, Miskolc
- Matúz Éva informatikatanár, Komló
- Gerendás Zoltán, informatikatanár, Budapest
- Fekete Balázs, informatikatanár, Gyula
- Viszkei Ferenc, középiskolai informatika tanár, Vép
- Németh Csaba, informatika-matematika tanár, Kőszeg
- Pap Zoltán informatika szakvezető tanár, Eger
- Forgács Csaba, Informatika szakos szaktanár, Makó
- Biro Zsolt, matematika-fizika-informatika, Szeged
- Slakta Katalin, Fodor József Szakképző és Gimnázium
- Ábrahám Ferenc Gábor - informatikatanár – Szeged
- Kozma Klára informatikatanár Kecskemét
- Komlósi József Óbudai Gimnázium
- Kálmánné Gát Klára (informatikatanár) Szeged
- Pánczél István, informatikatanár, Tolna
- Makány György, informatikatanár, Pécs
- Fejesné Szabó Renáta, informatikatanár, Pásztó
- Pásztorné Petrétei Noémi, informatika szakos tanár, Pécs
- Ridzi Gizella informatikatanár Százhalombatta
- Siegler Gábor informatikatanár, Budapest
- Kalló Gyula igazgatóhelyettes, tanár, rendszergazda. Ózd
- Szántói Tímea informatikatanár, rendszergazda, Veszprém
- Ihász Tibor, Informatikatanár, rendszergazda, Kőszeg
- Spaitz Sándor, informatikatanár, Szombathely
- Szilágyi András, informatikatanár, Budapest
- Bársony József, informatikatanár, Kecskemét
- Sinkovicsné Horváth Beatrix, informatikatanár és tanító, Sziget-szentmiklós
- Ács Csaba, informatikatanár, Pécs
- Bábk Zoltán, informatikatanár és rendszergazda, Budakeszi
- Hüsené Zsédely Ibolya, informatika szakos tanár, Szeged
- Mogyorósiné Trepák Ildikó informatika szakos tanár, Kecskemét
- Molnár Tibor informatikatanár, Túrkeve
- Kovácsné Karácsony Éva, informatikatanár, Salgótarján
- Darócziné Kéri Mária, informatikatanár, Szolnok
- Válás Péter friss pályaelhagyó informatikatanár, Budapest
- Racskó Péter, matematika-informatika tanár, igazgató-helyettes, Pásztó
- Farkas Zsolt, infomatikatanár, Kőszeg
- Tóthné Aschenbrenner Judit, informatikatanár, Pécs
- Gyuriczáné Foki Brigitta, informatikatanár, Baja
- Kovács Dénes, informatikatanár, Kistelek
- Bornemissza Zsigmond, informatika tanár, Budapest
- Pírity Tamás, informatika vezetőtanár, Budapest
- Benke Ildikó, informatikatanár, Szentendre
- Kuti Péter informatika tanár, rendszergazda
- Kiss Gyuláné informatikatanár, Budapest
- Simon Gyula, informatikatanár, Debrecen
- Fábos Éva, matematika-fizika informatika szakos tanár, Barcs
- Papolczi Emőke Mária informatika szakos tanár Vác
- Törökné Nyíri Julianna informatika szakos tanár Vác
- Faragó Zsolt, középiskolai, informatikatanár, Túrkeve
- Dobránszky Sándor, matematika-fizika-informatika szakos tanár, igazgatóhelyettes, Debrecen
- Eszenyei Emese informatika szakos tanár, Budapest
- Gyetván Gyula, informatika-matematika tanár, Pásztó
- Zsitkó Sándor, informatikatanár, Sátoraljaújhely
- Fári János, informatikatanár, Kecskemét
- Bereczik Andrea, informatikatanár, Szeged
- Kúti Csaba informatika tanár Keszthely
- Blum Szilárd kémia-fizika, informatika szakos tanár, Pécsvárad
- Biborka Gyöngyvér, matematika-informatika szakos tanár, Budapest